

Н.О. Будна, Н.Б. Шост

УКРАЇНСЬКА МОВА

Робочий зошит

3 клас

*До підручника Вашуленка М.С., Мельничайко О.І.,
Васильківської Н.А.*

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

І РОЗДІЛ. МОВА І МОВЛЕННЯ

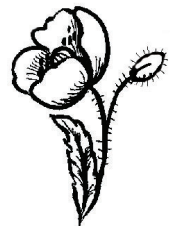
До сторінок 6–9

1. Склади і запиши прислів'я про мову.

Цурається, мови, хто, своєї, хай, стидається, сам, себе.

2. Запиши в абетковій послідовності назви рослин.

Тополя, верба, чорнобривці, мальви, калина, соняшник, дуб, барвінок, любисток, мак, волошка, фіалка, конвалія, троянда.

До сторінок 9–13

1. Продовж речення.

Усне мовлення має бути правильним, _____

Володіти культурою писемного мовлення — означає правильно, _____

2. З'єднай частини речень.

Бабуся пише лист —

•

• варто скористатись усним мовленням.

Подруги говорять по телефону —

•

Учень запитує вчителя —

•

• варто скористатись писемним мовленням.

Хлопчик читає книжку —

•

1. Із слів лівої і правої колонок утвори і запиши ввічливі звертання.

пані

матусю

люба

Оксано Петрівно

дорога

бабусю

шановна

Маріє

2. Як ти запитаєш у продавця, скільки коштує книжка? Запиши.

Творче завдання

II РОЗДІЛ. ТЕКСТ

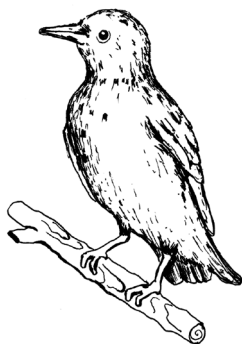
До сторінок 17–18

1. Продовж речення.

Текст — це _____

2. Прочитай текст. Добери і запиши до нього заголовок.

У кінці вересня — жовтні птахи від-
правляються на південь. Відлітають
вони по-різному. Зграї шпаків і гра-
ків летять на великій висоті. Журавлі
прямують правильним трикутником.
Гуси летять вервечкою, а качки —
прямою шеренгою. Зозулі мандру-
ють поодинці.

Творче завдання

1. Пронумеруй речення, щоб вийшов текст. Добери і запиши заголовок.

-
- Ялиновий шишкар такий яскраво-червоний, немов стигла ягода.
- Зачепить він лусочку на шишці, відігне її — і дістає язиком насінину.
- У нього дзьоб міцний.
- Кінчики його у протилежні боки зігнуті.
- Так і працює з ранку до вечора.

2. Прочитай текст. Визнач його тему і мету. Добери заголовок.

Барвінок має широке визнання у багатьох народів. Через свою прекрасну синю барву був навіть суперником незабудки. Його вважають провісником весни. Блискучо-зелене тверде листя не гине від холоду й взимку під снігом зберігає свій колір. Недаремно квітку перенесли з лісу в сади як символ радісної життєвої сили.

М. Золотницький

Тема тексту — _____

Мета тексту — _____

До сторінок 22–24

1. Розташуй частини тексту в правильній послідовності.

Підпиши назви частин тексту.

Добре підготувалася лісова ласунка до зими. _____

Білка почала готуватися до зими. Вона збирала і сушила на гілочках гриби. Носила насіння, жолуді та горіхи. Все це ховала у дуплах дерев. Багато різної їжі запасла руденька у своїх їдальнях. _____

Надійшла осінь. Пожовкло листя на березах, осиках, кленах. _____

2. До поданих частин тексту придумай і запиши кінцівку.

ЇЖАКИ

Восени у їжаків мало харчу. Поховалися в землю черв'яки. Зникли прудкі ящірки. Важко знаходити жуків і жаб.

Цілі дні працюють їжаки. Вони ладнають собі зимівлі, удень і вночі тягнуть у нірки сухі листочки, мох. Стелять зимову постіль.

1. Продовж речення.

За метою висловлювання тексти бувають _____

2. Визнач тип кожного тексту.

1) Через пеньки й колоди чимчикує їжачок. Тягне він у нору запашне листя. Стелить зимову постіль. До весняного сонечка проспить їжачок. І снитимуться йому лісові сні.

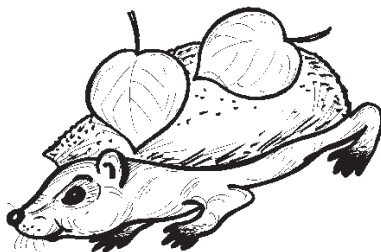
Це текст — _____.

2) Калина — лікарська рослина. Свіжі ягоди з медом вживають при кашлі, серцевих захворюваннях, для регулювання кров'яного тиску. Соком калини корисно вмиватися, щоб обличчя рум'янилось.

Це текст — _____.

3) Соловей — гарний граційний птах. У нього високі лапки, тонкий дзьоб і великі очі. Спинка рудувато-бура, грудка світло-сіра з ледь помітними зеленими цяточками, черевце біле. Хвіст довгий, рудий. Пір'я м'яке. Соловей моторний, спритний.

Це текст — _____.

До сторінок 27–28

1. Визнач тип тексту. Добери заголовок.

Який урочистий ліс у своєму осінньому вбранні! Дрімають дерева під останнім теплим промінням. Ось ніжно шепоче червонолистий стрункий клен. Поблизу великого пня вогнем палає горобина. У пишні шати вбралися велетні дуби.

Це текст — _____

2. Продовж текст-міркування.

Птахів треба оберігати, бо _____

Творче завдання

1. Прочитай. Який із текстів можна взяти з енциклопедії, а який — зі збірки художніх творів? З'єднай.

а) А це що за красуня? Така велика, темно-фіолетова, закутана у теплий козушок білястих волосинок... Здається, ніби сріблясте сяйво її оточує. Це одна з найкращих весняних рослин — сон.

Енцикло-
педія

б) Сон — багаторічна трав'яниста рослина. Стебло її завдовжки 10–90 см. Квітка зонтикоподібної форми. Пухнасті волоски захищають рослину від холоду.

Збірка
художніх
творів

2. Склади і запиши оголошення про свято урожаю (чи осені).

ОГОЛОШЕННЯ

До сторінок 30–32

1. Із поданих речень підкресли ті, в яких містяться точні відомості про калину.

а) Калина належить до родини жимолостевих.
Стоїть край дороги калина.

б) Це високий кущ з сильно розвиненим галуззям.
Гарна вона будь-якої пори року.

в) Навесні калина вбирається у смарагдові шати,
біле мереживо квіток.

Листя трилопатеве, темно-зелене, округлене.
Квіти білі.

г) Восени яскраво-червоні кетяги ховаються у плетиво багряно-золотого листя.

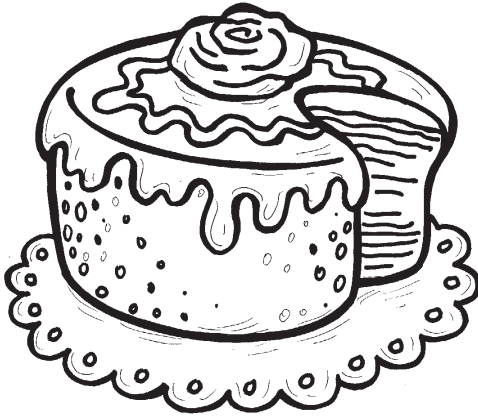
Червоні, соковиті круглі плоди дозрівають восени.

2. Продовж художній опис калини.

1. Поділи текст на абзаци (Z). Добери і запиши заголовок.

Бабуся запросила нас на день народження. Ми ретельно готувалися до її свята: малювали, ліпили, писали привітання, купували квіти. Настав довгожданий день. Ми пішли до зупинки, сіли в автобус і поїхали. Бабуся нас радо зустріла. Ми привітали її з днем народження. Вона пригостила нас смачним обідом. Прощаючись, ми побажали їй міцного здоров'я.

2. Склади і запиши план цього тексту.

ПЛАН

III РОЗДІЛ. РЕЧЕННЯ

До сторінок 40–41

- 1. Спиши, ставлячи після кожного речення крапку. Добери і запиши заголовок.**

Хороші наші гаї в них багато птахів стукають строкаті дятли кричать граки синиці посвистують люди часто ходять у гай слухати спів птахів

- 2. Із поданих слів склади і запиши речення. Підкресли головні слова.**

Над, річкою, зорі, золотисті, гаснуть.

До сторінок 42–43

1. Визнач, які це речення за метою висловлювання. З'єднай.

Переходь вулицю на
зелене світло світлофора.	•	• Розповідне
речення
Ти куди летиш, лелеко?	•	• Питальне
речення
Завітала до лісу осінь.	•	• Спонукальне
речення

2. У кінці кожного речення постав потрібний розділовий знак.

Погляньте на це диво_ Впізнали_ Так, це сосна_
Вона така красива, струнка_ На ній рівнесенько ро-
стуть густі зелені віти_ Кожної весни тягнуться до
сонця світло-зелені молоді пагони_ Стоїть сосна пи-
шна, розлога_ Голочки позирають у різні сторони,
немов запрошують мешканців лісу до себе в гості_

До сторінок 43–44

1. За змістом розповідного склади і запиши питальне та спонукальне речення.

Ми з пошаною ставимося до природи.

2. Постав і запиши запитання до виділеного слова.

Над горизонтом з'явилося **сонце**.

- 1. Впиши звертання у потрібній формі. Постав пропущені розділові знаки.**

— Чого ти _____ плачеш?

— Як же мені _____ не плакати, коли в моїй хатці звір страшний сидить?

Довідка: зайчик-побігайчик, ведмедик.

- 2. Запиши, як ти звернешся до свого друга (або бабусі) з якимось проханням.**

- 1. Прочитай речення. Підкресли в них підмет і присудок.**

СВІТАНОК У ЛІСІ

Заграла над лісом ранкова зоря. Над галявинами заліг густий туман.

Ось повертається з нічного промислу зморений зайчисько. Ганялася за ним лукава лисиця. Лякав страшний пугач. Ловила хижа рись. Утік від ворогів малий розбишака.

- 2. Склади схему останнього речення.**

До сторінок 49–51

1. Встанови зв'язок слів у даному реченні.

На узліссі стоїть квітуча липа.

Липа (що робить?) _____;

липа (яка?) _____;

стоїть (де?) _____.

2. Склади і запиши речення за схемою.

===== —————

До сторінок 51–52

1. Із поданих слів склади і запиши речення.

Лісовим, їжу, мешканцям, знайти, важко, взимку.

Люди, на, приходять, допомогу, їм.

Розкладають, сіно, на, овочі, вони, галявинах, та.

Довірливо, їдальні, звірі, відвідують, такі.

2. Склади схему останнього речення.

IV РОЗДІЛ. СЛОВО. ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

До сторінок 54–55

1. Прочитай текст. Підкресли слова, вжиті в переносному значенні.

Крокує з жовтим пензлем по землі золота осінь. Розфарбовує листя дерев, травичку. Зігріває своїм останнім теплом землю-матінку. Щедрі дарунки залишає для звірів у лісі.

2. Утвори словосполучення, добираючи слова з довідки.

У прямому значенні

У переносному значенні

стрибає _____

стрибає _____

літній _____

літній _____

радісна _____

радісна _____

Слова для довідки: промінчик, білочка, чоловік, день, весна, дитина.

Творче завдання

До сторінок 55–57

- 1. Прочитай вірш. В якому значенні вжито іменник ЛИСТ? Підкресли слова, вжиті в переносному значенні.**

Літечко згасає,
тужить горобина.
Чути, як гукає
осінь журавлина.
Жовтий лист під ноги
тихо-тихо пада.
Лісова дорога
ні сумна, ні рада.

В. Струтинський

- 2. Склади і запиши речення із словом ЛИСТ в іншому значенні.**
-
-

До сторінок 57–58

- 1. Прочитай. Підкресли слова, які звучать і пишуться однаково. Поясни, що означає кожне з них.**

- Рідна мати моя, ти ночей недоспала.
- Мати матір — це велике щастя.
- Ніс Миколка воду джерельну до хати.
- Дід Мороз — червоний ніс — подарунки всім приніс.
- Я собаку любить буду, побудую йому буду.

2. Добери відповідні слова, щоб утворилися словосполучення. Випиши іменник і познач у ньому закінчення.

Плачу _____ ,

плачу́ _____ .

Доро́га _____ ,

дорога́ _____ .

Потік _____ ,

потік _____ .

До сторінок 58–60

1. До поданих дієслів добери близькі за значенням.

Учитель говорить, _____ .

Подруга говорить, _____ .

Немовля говорить, _____ .

2. Прочитай. Яке слово повторюється? Заміни його словами, близькими за значенням.

Вітер дув ще звечора. А опівночі дув так, що навіть старенький дід Максим злякано хрестився. Вранці все заспокоїлося, вітерець дув ледь-ледь.

Дув, _____

